

2025-03-11

Dnr: SOC 2025/69

Handläggare
Åsa Turesson
asa.turesson@vanersborg.se
0521-721453

Mottagare
Kommunstyrelsen

Yttrande gällande remiss av SOU 2025:11 Straffbarhetsåldern

Bakgrund

Remiss av SOU 2025:11 - Straffbarhetsåldern inkom till kommunstyrelsen den 13 februari 2025. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Remiss av SOU 2025:11 – Straffbarhetsåldern till socialnämnden.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Nedan följer en beskrivning av utredningen.

Straffbarhetsåldern

Utredningen föreslår att straffbarhetsåldern inte ska sänkas generellt. Detta baseras på bedömningen att en generell sänkning skulle påverka många barn negativt och inte vara en effektiv åtgärd för att minska brottsligheten.

För barn som begår allvarliga brott föreslås en särskild reglering där straffbarhetsåldern sänks till 14 år. Detta gäller brott med ett minimistraff på fyra års fängelse eller mer.

Påföljder och Verkställighet

Förslaget innebär att det ska bli lättare att undanröja ungdomspåföljder vid misskötsamhet.

Ungdomsvård ska inte längre kunna dömas ut för brott begångna av personer som fyllt 18 år.

Om en person undviker verkställigheten av en ungdomspåföljd och fyller 18 år innan domen, ska en vuxenpåföljd dömas ut istället.

Straffmaximum för unga lagöverträdare

De nuvarande reglerna om straffmaximum för personer under 18 år föreslås avskaffas.

Ett förbud mot att döma någon till livstids fängelse för brott begångna innan personen fyllt 18 år införs.

Det längsta fängelsestraffet för personer under 18 år höjs från 14 till 18 år.

Ökat statligt ansvar

Regeringen ska ge Kriminalvården och Socialstyrelsen i uppdrag att överväga hur Kriminalvårdens erfarenheter kan nyttiggöras inom socialtjänsten.

Samarbetet mellan Polismyndigheten och kommunala organ ska utvecklas för att bättre hantera unga lagöverträdare.

2025-03-11

Dnr: SOC2025/69

Yttrande

Socialnämnden delar uppfattningen att den allvarliga brottsutvecklingen i Sverige på senare år hos unga lagöverträdare, ofta med koppling till gängkriminalitet, är oroande. Åtgärder behövs för att komma till rätta med det ökande samhällsproblemet med allt fler yngre lagöverträdare som begår mycket allvarliga brott. Om den åtgärd som krävs för att komma till rätta med samhällsutvecklingen är sänkt straffbarhetsåldern avseende allvarliga brott är dock inte givet. Det finns i dag ingen forskning eller kunskap kring att en sänkning av straffbarhetsåldern för vissa särskilt allvarliga brott, skulle leda till minskad brottslighet bland barn och unga under 15 år. I framttagande av nya åtgärder inom det fortsatta arbetet inför ev. ny lagstiftning bör barnkommitténs (FN:s kommité för barnets rättigheter) uttalanden beaktas noggrant kopplat till barnets bästa utifrån barnkonventionen. Samhället har i dag ett ännu tydligare krav att värdera barnperspektivet högre än andra perspektiv, vilket bland annat kommit till uttryck i att Barnkonventionen gjordes till svensk lag år 2020.

Åtgärder för barn och unga bör ha en preventiv intention och vara kunskapsbaserade. För barn och ungdomar ska frihetsberövande endast används som en sista utväg och för kortast lämpliga tid och behandlingsprincipen bör fortsatt väga tyngre än straffprincipen för barn under 15 år. Det bör också finnas en omfattande uppsättning av åtgärder som alternativ till frihetsberövande.

I nuläget bedöms det inte som möjligt att överblicka de sammanlagda konsekvenserna för kommunen av de många lagändringar som redan ägt rum och planeras att genomföras samtidigt. Även i just dessa föreslagna förändringar är det svårt att förutse konsekvenserna, då de i hög grad kommer att vara beroende av samhällsutvecklingen.

Dan Nyberg
Ordförande socialnämnden

Karin Hallberg
Socialchef